

Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.

Za četrt leta K 10.—

Mesečno K 3-50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

NOVICE

Uredništvo in upravništvo je v
„Zadružni tiskarni“, Dunajska
cesta št. 7.

Telefona št. 180.

Uredništvo je strankam na razpo-
lago od 6—7. ure zvečer.

Št. 81.

V Ljubljani, sobota dne 5. oktobra 1918.

Leto I.

Bolgarski car Ferdinand — odstopil! Novi car Boris III. — Pogoji bolgarskega premirja.

Nov car v Bolgariji. Kralj Ferdinand pobegnil.

Dunaj, 4. oktobra. „Neue Freie Presse“ objavlja poročilo iz Sofije, da je kralj Ferdinand pobegnil.

Sofija, 4. oktobra. Odstop carja Ferdinanda je vzbudil v mestu veliko senzacijo, ki je nekoliko oblažila napetost, katero so povzročili dogodki zadnjih dni.

Dunaj, 4. oktobra. Tu komentirajo odpoved carja Ferdinanda tako, da ne bo imela na mednarodni položaj nikakega vpliva. Odstopil pa je car Ferdinand radi čisto osebnih vzrokov, ponajveč zato, ker uživa pri pristaših novega sistema le malo simpatij.

Car Boris III.

Sofija, 4. oktobra. Car Ferdinand je včeraj odstopil v prid prestolonasledniku Borisu. Car Boris je nastopil vlado.

Budimpešta, 4. oktobra. Danes je došlo sem sporočilo, da je Malinov ponudil novemu carju demisijsko, ki je pa ta ni sprejel, ampak potrdil Malinova v poslovanju.

Sofija, 4. oktobra. Bolgarski brzojavni urad javlja, da je predsednik sobranja danes dopoldne na prošnjo Malinova sklical sobranje. Ministrski predsednik Malinov je naznanil odstop carja in je javil, da je zasedel prestol prestolonaslednik kot car Boris III. Malinov je prečital oba kraljevska manifesta. Čitanje Borisovega manifesta je zbornica spremljala s klici: „Živel!“

Pogoji bolgarskega premirja.

Sofija, 4. oktobra. Oficijski „Preporoc“ objavlja pogoje premirja:

Bolgarija opusti vse ozemlje, ki je bilo pred vojno srbska in grška last.

V ozemlju, ki so kakor Strumnica zasedena od antantnih čet, pride zopet bolgarska uprava. Bolgarija demobilizira svo armado, le treh divizij in štirih kavalerijskih polkov ne, ki bodo ščitili Dobrudžo in istočno mejo.

Orožje in vojni material demobiliziranih delov armade spravijo bolgarske oblasti in vse pride pod kontrolo orijentske armade.

Deli bolgarske armade, ki so bili v trenutku, ko se je podpisalo dne 29. septembra premirje, zapadno Skoplja in so bili tam odrezani, položijo orožje in bodo za sedaj pridržani. Oficirji obdrže orožje.

Nemčija in Avstroogrski umakneta v roku štirih tednov svoje čete in vojaške organe iz Bolgarije. Tekom istega roka zapuste tudi diplomatski in konzularni zastopniki osrednjih držav kakor tudi vsi njuni državljani Bolgarijo.

Nemci in Avstrijci zapuščajo Bolgarijo.

Dunaj, 4. oktobra. „Zeit“ poroča, da je Donavska paroplovna družba ustavila promet od Oršove naprej. Družba je izdala naslednji oglas: Blagovni promet iz postaj in na postaje pod Oršovo je do nadaljnjega ustavljen. — Ta odredba je gotovo v zvezi z vojnimi dogodki na Balkanu.

Dunaj, 4. oktobra. Kakor se v informiranih krogih zatrjuje, nemške in avstro-ogrške čete zapuščajo bolgarsko ozemlje ter se umikajo proti severu. Centralni državi si bodeta zavarovali prometno zvezo s Turčijo po Donavi in preko romanskega ozemlja. Le v kolikor in dokler bo treba za zaščito te zveze, bodo nemške in bolgarske čete ostale tudi še na bolgarskih tleh.

„Zeit“ piše: O vojaških dogodkih v Bolgariji na Dunaju doslej še niso na jasnem. Naše vodstvo bo zvezo s Turčijo po Donavi in severno od tam, ki že obstoji poleg zveze preko Sofije, primerno zboljšalo in se tako odtegnilo vplivu antante. Srbske čete hite, da pridejo čim prej čez nevtralnno cono, katero so določili v pogajanjih za premirje, in da kar najhitreje pridejo na starosrbska tla. Te čete bodo, kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, prav kmalu zadele na odpor osrednjih velesil. Položaj je v resnici resen, vendar pa je bila monarhija med vojsko že v veliko težjih situacijah, ki so se vse obrnile na dobro.

Srbske čete prodirajo v domovino.

Berolin, 3. oktobra. Po zavzetju Kumanova se je glavni del srbskih čet obrnil proti severu in prodira preko Vranje v staro domovino. Avstro-ogrške čete bodo počakale Srbe na ugodnih obrambnih pozicijah. Računati je z novimi težkimi boji. Ker sta se centralni državi odločili evakuirati Bolgarijo, se bo morala tudi njuna srbska fronta prilagoditi spremenjenim razmeram. Dosedaj so se nahajale v Srbiji le maloštevilne črnovojniške okupacijske čete, ki pa so bile zadnje dni znatno ojačane. Centralni državi računata tudi v razpoloženjem med prebivalstvom.

Bolgarija proti Turčiji.

Berolin, 4. oktobra. „Berliner Tagblatt“ ima iz Ženeve poročilo, da današnji francoski listi še ne smejo objaviti pogojev bolgarskega premirja. Pogoje drže za sedaj še strogo tajno. Vzroka je iskati v obveznosti Bolgarije boriti se proti bivšim zaveznikom. Mogoče se boje Wilsonovega ugovora, da hočejo deželo, ki zahteva mir, v resnici zopet spremeniti v novo bojišče.

Berolin, 4. oktobra. Švicarski „Presstelegraf“ javlja iz Londona, da se kažejo veliki znaki, da je Bolgarija nekako pri volji tekot premirja zopet vposeči v boj. Ker pa po premirju Bolgarija ni vojujoča država, naj začne pod vodstvom alirancev skupno z njimi oboroženo akcijo proti Turčiji.

Pogoji za mir sprejeti.

Ponudba za premirje?

Dunaj, 4. oktobra. V političnih krogih so raznašali senzacionalno vest, da je monarhija v sporazumu z Berlinom antanti že oficijalno ponudila premirje. Sovražnosti na frontah naj se ustavijo v svrhu takojšnje uvedbe mirovnih pogajanj. Potrjene te govorice še niso.

Odgovor Anglije na Burianovo mirovno ponudbo vsebuje nasvet, da se sklene mir in naštevava konkretne pogoje. Kronske svet je pogoje sprejel. Nemčija se je temu pridružila. Jutri ali najkasneje en dan po konstituiranju nemške vlade izide cesarjev manifest: „Mojim narodom“. Boje se, da antanta ponudbe ne sprejme.

Kaj zahteva antanta?

„Neue Freie Presse“ se peča z Balfourjevim govorom in pravi, da zahteva Balfour: Nemčija naj žrtvuje svoje z obrobniimi državami Rusije in z deželami ob Vzhodnem morju sklenjene pogodbe. Nemčija mora privoliti, da se združijo vsa ozemlja, kjer prebivajo Poljaki. Franciji naj povrne Alzacijo in Loreno, obnovi naj in odškoduje Belgijo. Avstrijsko-ogrski monarhija naj Italiji odstopi ozemlja, v katerih stanujejo Italijani in naj se v svoji notranjosti tako spremeni, da narodnih manjšin Nemci in Mažari ne bodo več tlačili. Turci a naj se odpove ozemlju, katero je izgubila v sedanjih vojni.

Nova nemška vlada.

Berolin, 3. oktobra. (K. u.) Princ Maks Badenski je bil danes imenovan za državnega kanclerja in pruskega ministra zunanjih zadev. V plenumu državnega zbora, ki je določen za soboto ob 1. uri popoldne, bo razvil svoj vladni program.

Za državna tajnika brez portfelja sta določena državna poslanca dr. Groeber in Scheidemann (soc. demokrata, op. ur.). — Držav. tajnik za notranje zadeve dr. Wallraf je prošil za odpust. Njegov naslednik bo postal en član centrista. Na čelo novega drž. delavskega urada, ki se ima ustanoviti in odcepiti od drž. gospodarskega urada, bo stopil drugi predsednik generalne komisije za strokovna društva, državni poslanec Bauer (soc. dem.). Vprašanje, če se ustanovi od zunanjega urada neodvisni državni tiskovni urad pod nadaljnjim drž. kanclerjem, vzetim iz parlamenta, se še razpravlja. — Imenovanih bo tudi več drž. podtajnikov, vzetih iz ljudskega zastopstva. Pogajanja o izbiro osebnosti še niso končana. — Prusko trgovsko ministrstvo bo prevzel mesto odstopajočega drž. ministra dr. Sydowa drž. poslanec Fischbeck (napredna ljudska stranka).

Berolin, 4. oktobra. Jutrišnjega govora novega drž. kanclerja pričakujejo zelo napeto, ker bo govoril o storjenem mirovnem koraku.

Socialisti v vladi.

Vsled imenovanja Scheidemanna državnim tajnikom brez portfelja in socialno-demokratskega državnega podtajnika smatra parlamentarna desnica kot dejstvo, da misli namreč postopati vsa vlada zdaj le še po povelju socialne demokracije, kajti vsled Scheidemannovega vstopa na to mesto sta postavljena kancler in podkancler pod stalno kontrolo socialne demokracije. Tega kar najodločnejšega koraka se ne more drugače tolmčiti, nego da je dobil Scheidemann na raznih svojih potovanjih po inozemstvu pač kake namigljaje, kako se da doseči popoln mir.

Odločitev je na pragu.

Po Wilsonovi volji.

Dunaj, 4. oktobra. Iz diplomatskih krogov se čuje, da bo bližnji mirovni korak še le storjen, čim se bo nova nemška vlada predstavila državnemu zboru in podala izjavo, kar se bo jutri zgodilo. Gotovo je, da se ta

mirovni korak osrednjih velesil opira na štiri najst Wilsonovih točk, priznavajoč jih za temelj sporazumu med narodi.

Danes je bilo odposlansko gosposke zbornice pri Burianu, kateremu je dal Burian važna vnanjepolitična pojasnila. Gre se za bližnji mirovni korak osrednjih sil. Od zunaj prihajajo poročila, da hoče nizozemska vlada vse vojujoče se države poklicati na mirovni kongres v Haag. Na Dunaju pa ni o tem še nič znanega. Na Dunaju bivajoči ogrski politiki se še posvetujejo z Burianom. Vse kaže, da stojimo neposredno pred velikimi odločitvami. Prizadevanja za zblizanje posameznih strank poslanske zbornice so danes zastala, ker češki politiki izjavljajo, da prepuščajo vprašanje o bodoči pripadnosti nemškega dela Češke svetovni konferenci.

Budimpešta, 4. oktobra. Kakor govore v političnih krogih, bo izvršena mirovna demarša grofa Buriana po dogovoru z Nemčijo in Turčijo še v najbližjih dneh. Pravijo, da je inicijativo za to dala Nemčija.

Lugano, 4. oktobra. „Secolo“ svari pred optimizmom. Glede mirovne akcije, ki je ni pričakovati pred koncem leta.

Čehi, Jugoslovani, Poljaki, Ukrajinci.

Dunaj, 4. oktobra. V čeških parlamentarnih krogih je vzbudil skupni korak nemških strank velikansko pozornost. Nikdo ne taji, da so Čehi sedaj postavljeni pred odločitev ali za zgodovinsko državno pravo ali za narodno državno pravo. Že vnaprej so Čehi napram načrtu Avstrijske Nemčije ne le skeptični, ampak načrte naravnost odklanjajo. Čehom mora postati jasno, se li hočejo in kako se hočejo udeležiti dela v odseku in so li za debato o preureditvi Avstrije.

Jugoslovani izjavljajo, da so s Čehi tudi v tem solidarni. Poljaki menijo, da se socialistijska resolucija tiče samo Nemcev na eni in Čehov in Jugoslovanov na drugi strani, ne pa tudi Poljakov. Ukrajinci se živahno zanimajo za akcijo Nemcev in izjavljajo, da se na nje ne sme pozabiti. Pravo samoodločbe je tako, da se Ukrajinci utapljajo v poljski državi.

Državni zbor.

Dunaj, 4. oktobra. Z izjemo malega dogodka pričetkom seje je potekla današnja seja čisto mirno. Debata postaja vse bolj zanimiva in poimljivo je, da je konferenca načelnikov sklenila končati debato danes ali pa najpozneje jutri. V hudem nasprotju s tem mirom je nervoznost izven dvorane. Klubi se posvetujejo neprenehoma. Med posvetovanjem se skoro brez prestanka vrše konference z ministri.

Dunaj, 4. oktobra. V poslanski zbornici se nadaljuje razprava o izjavi vlade in o predlogih, ki so v zvezi z mirovnim vprašanjem.

Dunaj, 4. oktobra. Iz govora poslanca Špinčiča: Habsburška monarhija, ki je Slovanom dolžna svojo moč, je v vojni germanstva proti slovanstvu. Tako so imenovali to vojno visoki nemški dostojanstveniki-državniki. Stopili so na stran Germanov in so siliili svoje Slovane, da so se bojevali proti lastnim bratom. Bosna in Hercegovina nočeta o Ogrski ničesar slišati. Hočeta, da se vsi Slovenci, Hrvati in Srbi združijo v samostojni državi. Svoboda ali smrt! (Živahno pritrdjevanje). Tudi besede nemških socialnih demokratov Jugoslovanov ne zvbijo.

Poslanec Stelzel polemizira proti zadnjemu govoru Stankovemu in zavrača napade Daszyskega. Po govoru poalanca Tetmajerja utemeljuje poslanec Petrušević voljo ukrajinskega naroda, da se Galicija razdeli. On napada postopanje avstro-ogrške armade v Ukrajini, ki jo hoče kolonizirati z Madjari in Poljaki. Ukrajincev ne more nobena vlast prisiliti, da se podvržejo Poljski. Če Avstrija ne bi hotela razdeliti Galicije, zahtevajo Ukrajinci, da se združijo v samostojni Ukrajini. (Živahno pritrdjevanje pri Ukrajincih).

Minister za deželno brambo Czapp brani armado.

Poljak Glombinski se pritožuje nad prusko politiko napram Poljakom. Poljaki pričakujejo polni nad svetovnega kongresa.

Italijan de Gasperi slika trpljenje Italijanov v vojnem ozemlju.

Žid Straucher zahteva za žide v Avstriji, da se jih prizna za narodnost z vsemi pravicami in hoče v Palestini židovsko državo.

Nemec Pacher zavrača izvajanja Stankova in izjavlja, da so Nemci vedno za Nemčijo. Oni zahtevajo zase pravico samoodločbe.

Romun Ispescul-Grecul zahteva pravo samoodločbo za 4 milijone Romunov v okvirju monarhije.

Tirolec Guggenberg protestira proti odcepitvi južne Tirolske.

Čeh Hruban izjavlja, da so vsi Čehi za češki državnopravni program.

Na predlog poslanca Severja se sklene odkazati vse predloge posebnemu odseku od 27 članov.

Prihodnja seja bo v torek dopoldne.

Dunaj, 4. oktobra. Pri današnji konferenci načelnikov, ki se je je udeležil tudi ministrski predsednik, so sklepali o nadaljnjem poteku parlamentarnih razprav: Predsednik Gross izjavlja, da se bo morala jutri vršiti seja, če debata danes ne bo končana. Treba, da se gospodje v svojih izjavah omeje. Tudi o vprašanju se razpravlja, naj se li govori o notranji politiki in o vprašanju prehrane posebe. Predlagano je, naj se razgovor o obeh predmetih odloži za pozneje in naj se razpravlja o finančni predlogi. Pri posvetovanju so sklenili, naj se debata o zunanjih zadevah konča.

Dunaj, 4. oktobra. Poljaki so bili danes pri baronu Hussareku, ki jim je izjavil, da bodo delegacije sklicane v najbližjem času. Prelat Hauser je povabil predsednike delegacijskih odsekov za torek na pripravljen razgovor. Določiti imajo kalendarij za delo.

Nemška konstituanta. Dunaj, 4. oktobra. Danes popoldne se je sestal zvezni odbor nemško-nacionalne stranke, da se posvetuje o mirovni resoluciji, katero so predlagali socialni demokrati.

Dunaj, 4. oktobra. Danes popoldne je pozval poslanec Teuffl mnogobrojne nemško-nacionalne poslance k posvetovanju. Prišlo jih je le deset, pač samo iz radovednosti. Posvetovanja so se udeležili poslanci Teuffl, Kemetter in Pantz. Sklenili so izdati proglaš na nemški narod, ki ga poziva, da ustvari konstituanto Nemcev.

Avstrijsko

vojno poročilo.

Umikanje iz Albanije. — Drač bombardiran.

Dunaj, 4. oktobra. (K. u.) Uradno.

Italijansko bojišče.

Po topništvu podpiran napad italijanskih naskakovanih kolon na dele postojank v judikarijah se je zrušil v ognju ročnih granat naših posadk.

Albanija.

Umikanje naše bojne fronte se vrši po načrtu in ne da bi motil zasledujoči sovražnik.

2. oktobra je okrog 30 enot sovražnih pomorskih bojnih sil in večje število sovražnih letalcev dve uri bombardiralo mesto in luko Drač. Stvarna škoda je neznatna. Poskus nasprotnika, vdreti v luko s torpednimi vozili in brzočolni, se je izjalovil ob obrambi s kopnega in lastnih pomorskih bojnih sil, pri čemer je bil s strelom zadet in potopljen en sovražni brzočoln.

Šef generalnega štaba.

Zmaga Čehoslovakov na hribu Tombi.

Dunaj, 3. oktobra. „Matin“ poroča: Na hribu Tombi je šesta češka divizija izvršila suneč in dosegla veliko zmago. Orlando je poslal takoj generalnemu tajniku Benešu brzojavko, v kateri pravi, da vlada v Italiji velikizo veselje radi te zmage.

Nemško vojno poročilo.

Silni boji v zahodni Flandriji, severno St. Quentin in v Champagni.

Večerno poročilo.

Berolin, 3. oktobra. (K. u.) Uradno.

Sovražni napadi severozahodno od Rousse-laera in na široki fronti severno St. Quentin ter v Champagni so se izjalovili s težkimi izgubami za sovražnika.

Berolin, 4. oktobra. (K. u.) Uradno.

Zapadno bojišče.

Vojna skupina kraljeviča Ruprechta.

Na Flandrskem je napadel sovražnik z močnimi silami Hovgleda in Rousselaere. Ob obeh straneh ceste Staden—Rousselaere je vdrl v naše črte. Bavarske in renške čete so ga s krepkim protisunkom vrgle zopet nazaj in ugrabile pri tem okrog 100 ujetnikov.

Pred Cambraiem nič novega. Delni napadi južno Aubencheula in pri Provillie, iz kojih je bilo privedenih 70 ujetnikov.

